

bito isticali kad se Haška pravila preuzimaju u brodarski ugovor, da se ona moraju tumačiti na temelju svoga teksta, napose pak onda kad je uvrštena "Paramount Clause", a što u ovom slučaju nije bilo.

E.P.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 2.IV 1968.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ilija Vranešić, dr Pavao Hamel

Osiguranje tereta u pomorskom prijevozu - Aktivna legitimacija osigurateljeva protiv broдача i lučkog slagača koji je od broдача preuzeo i uskladištio robu - Protiv ovih osoba osiguratelj, koji je osiguraniku nadoknadio štetu, ima aktivnu legitimaciju na temelju samoga zakona, i nije mu potrebna cesiona isprava izdana od osiguratelja, vlasnika robe - Ako u roku koji je odredio sud jedna stranka ne stavi prigovor na dokaz o vaganju tereta i količinu izvagane robe, smatra se da su navodi te stranke tačni

Tužitelj je osiguratelj koji je vlasniku robe, svom osiguraniku, nadoknadio štetu koju je ovaj imao na robi prilikom pomorskog transporta, a tuženici su: broдар koji je prevezao robu, i lučki slagač koji je iskrcao robu iz broда i uskladištio u svoja skladišta.

Prvotuženi u toku spora i u odgovoru na tužbu prigovorio je aktivnoj legitimaciji tužiteljevoj, smatrajući da tužitelj nije aktivno legitimiran. Osporio je tužbeni zahtjev u pogledu manjka, i tvrdi da je svu količinu robe koju je primio na prijevoz uredno predao drugotuženom, te ako je zaista došlo do manjka, da je taj manjak nastao nakon iskrcaja za koji on ne odgovara. Konačno stavio je prigovor ograničenja odgovornosti, tvrdeći da bi njegova odgovornost iznosila najviše N.din.10.000.-

Drugotuženi u odgovoru na tužbu i u toku spora takodjer je prigovorio pomanjkanju aktivne i pasivne legitimacije, ističući da se on nalazi u ugovornom odnosu s prvotuženim, a ne s primaocem, jer je vršio prihvatanje tereta i uskladištenje s broда "Makedonija" po broдарovu nalogu. Tvrdi da je pri izvršenom iskrcaju dana 29.IV 1966. u skladu s ugovorom o primopredaji tereta s prvotuženim po pri-

hvatu tereta protestirao prvotuženom nejasne marke na koletima kao i okolnost da je ambalaža slaba, oštećena, da sadržaj ispada, i da su dvije bačve primljene u rasutom stanju bez ambalaže i oznaka. Smatra da je na vrijeme protestirao nedostatke tereta, pa ako je kasnije ustanovljen manjak, da za takav manjak drugotuženi nije odgovoran.

U toku spora utvrđeno je da je prijem tereta od drugotuženog za krajnjeg korisnika vršio špediter na osnovi isprave "bez zapreke" broj 17966, te da je tom prilikom vagan odnosni teret.

Drugotuženi je naveo da je prilikom uskladištenja i predaje tereta ovlašteniku primaoca - špediteru traženo vaganje i da je vagano svako koleto napose, i utvrđene su težine iskazima vaganja, a iskazi su predani špediteru koji se legitimirao kao primalac. On je podnio iskaze vaganja.

Kad su iskazi vaganja podneseni na raspravi od strane drugotuženoga pokazali su da u stvari ne postoji manjak; odnosni iskazi predani su tužitelju radi sravnjenja, te je odgodjena rasprava time da ih tužitelj prethodno provjeri, pa nakon provjere da eventualno podnese sudu konačne svoje prijedloge u roku od 15 dana.

Nakon što je proteklo 15 dana od dana zaključene rasprave, a tužitelj se nije očitovao na podnesene dokaze od strane drugotuženog, tj. na iskaze vaganja iz kojih slijedi da je špediteru prednika tužiteljeva u stvari predana sva količina robe, te da u stvari nema manjka, sud je bez raspisivanja nove rasprave a u smislu rješenja na zapisniku od 8.III 1968. donio presudu kao u dispozitivu iz slijedećih razloga:

Prigovori pomanjkanja aktivne legitimacije na tužiteljevoj strani nemaju osnova.

Tužitelj kao osiguratelj isplatom naknade iz osiguranja ulazi u sva prava osiguranika u visini plaćene naknade, te mu za regresni zahtjev prema brodaru za naknadu štete nastale iz ugovora o prijevozu nije potrebna posebna cesija osobe naznačene u teretnici kao primalac odnosno stvarni primalac tereta. Naime u smislu odredaba člana 64. Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama (Sl.list SFRJ broj 7/67) osiguratelj isplatom naknade iz osiguranja ulazi prema štetniku u sva prava svoga osiguranika, pa je time kod nas provedeno načelo zakonske subrogacije osiguratelja, bez obzira da li se radi o dobrovoljnom ili obavežnom osiguranju.

Ispitujući pitanja odgovornosti i prvoga i drugoga tuženog sud je na temelju podnesenih dokaza o izvršenom vaganju robe prilikom predaje ovlašteniku primaočevu - tj. uvidom u iskaze vaganja koji se odnose na sporni brod "Makedonija", a kojima tužitelj nije prigovorio niti im porekao istinitost - utvrdio da je ovlaštenom primaocu robe, tj. špediteru primaočevu izručena sva količina robe koja je bila predana prvotuženom na prijevoz po teretnici broj 16. od 28.II 1966, a koju je robu prvotuženi predao prilikom prispjeca u luku drugotuženom radi iskrcaja i daljnje predaje ovlaštenoj osobi.

Kako tužitelj u odredjenom roku nije stavio nikakve prigovore odnosnim iskazima vaganja, sud uzima da su odnosni iskazi tačni i da su i prvi i drugi tuženi odnosnim iskazima dokazali da su krajnjem korisniku, odnosno njegovom ovlaštenom predstavniku, špediteru, predali svu količinu robe, te da u stvari ne postoji nikakav manjak.

G.B.

Bilješka.- Sud je u gornjoj presudi zauzeo stajalište da osiguratelj na temelju samoga zakona, dakle i bez cesije od strane osiguranika ima aktivnu legitimaciju protiv brodaru i lučkog slagača, premda u obrazloženju govori samo o brodaru. Budući da je osiguratelj vlasniku tereta osigurao robu, smatramo da stajalište gornje presude nije održivo. Tačno je što sud navodi u svom obrazloženju da prema odredbi čl.64. Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama osiguratelj isplatom naknade iz osiguranja ulazi prema štetniku u sva prava svoga osiguranika. U ovom slučaju bitno je da je robu primio špediter. Poznata je činjenica da su za odnose iz transportnog posla mjerodavne samo stranke koje u tom poslu sudjeluju, tj. brodar na strani vozila, a na strani tereta: naručitelj, krcatelj i primalac. Nesumnjiva je činjenica da vlasnik robe nije u nikakvom odnosu s brodarom, pa ni s vozarom općenito, ukoliko on nije ujedno i stranka ugovora o prijevozu, što u gornjem sporu vlasnik-osiguranik nije bio. Prema tome ni prema brodaru, a ni prema lučkom slagaču vlasnik robe nije imao aktivnu legitimaciju. Aktivna legitimacija je pripadala špediteru kao primaocu, koji je radio u svoje ime i za svoj račun. Iz ovoga proizlazi da ni osiguratelj nije mogao imati na temelju zakona nikakvu aktivnu legitimaciju ni prema brodaru ni prema lučkom slagaču iz najobičnijeg razloga jer tu legitimaciju nije imao ni njegov osiguranik. Legitimacija je pripadala špediteru, pa bi osiguratelj, budući da špediter nije bio njegov osiguranik, mogao imati aktivnu legitimaciju prema brodaru i lučkom slagaču samo na temelju špediterove cesione isprave.

B.J.